

Aktuell analys

18 mars 2016

Månadspengen följer löneutvecklingen, men räcker ändå inte

De senaste 30 åren har en 12-åring månadspeng följt den allmänna löneutvecklingen i samhället. Barnen har fått en inkomstförbättring på 73 procent. Ändå är det fler barn idag som uppger att de har svårt att få pengarna att räcka. Det visar en analys som Swedbank gjort.

- Det är intressant att barnens månadspeng följer utvecklingen av deras föräldrars löner, säger Arturo Arques, privatekonom för Swedbank och Sparbankerna. Lite oroväckande är att fler barn idag än för 25 år sedan uppger att pengarna inte räcker.

Långsiktig utveckling

Swedbank har under 30 år gjort återkommande undersökningar om barns och ungas pengar. Resultaten har redovisats i rapporter om barns och tonåringars ekonomi. Jämför man med inkomstutvecklingen i samhället ser man att barnens pengar ökar i samma takt. Sedan mitten av 1980-talet har ett vanligt hushålls inkomst efter skatt ökat med 280 procent, i genomsnitt 4,6 procent per år. Barnens månadspeng, dvs. de pengar barnen får regelbundet varje månad, har under samma period ökat med 240 procent, i genomsnitt 4,1 procent per år. Räknar man bort inflationen så har barnen ändå fått en inkomstförbättring på 73 procent, motsvarande en real förbättring med 1,8 procent per år.

Trots en så god utveckling har idag var tredje 12-åring problem att få pengarna att räcka. För 25 år sedan uppgav var femte 12-åring att pengarna inte räckte. Barnen har alltså bättre förutsättningar idag men ändå svårare att få pengarna att räcka.

Andelen 12-åringar som får regelbunden månadspeng har minskat de senaste tio åren. Alltfler barn får pengar efter behov eller en kombination av båda. De som får pengar utöver sin månadspeng har ökat från 75 till 95 procent de senaste 20 åren. Det innebär att även om barnet får en regelbunden månadspeng behöver han eller hon inte ta ansvar för att den ska räcka, nästan alla får mer pengar ändå.

- Att barnen har god ekonomi, men att pengarna ändå tar slut, i kombination med att nästan alla får mer pengar vid behov gör att barnen inte lär sig att hantera pengar. Det är de vuxnas ansvar att hjälpa barnen att lära sig handskas med pengar och ta ansvar för att de ska räcka hela månaden, fortsätter Arturo Arques.

Bland tonåringarna är utvecklingen lite den motsatta, det är färre idag än för 20 år sedan som uppger att pengarna inte räcker. Bland till exempel 16-åringarna har andelen minskat från hälften till mindre än en tredjedel. Det blir extra intressant när man samtidigt ser att tonåringarnas månadspeng till och med minskat sedan 1989, omräknat i 2015 års prisnivå. Tonåringarna verkar ha blivit bättre på att hushålla med sina pengar, även om fler också får pengar utöver månadspeng.

Senaste året

I Swedbanks senaste undersökning¹ om barns och föräldrars tankar och inställningar kring pengar uppger var femte barn och ungdom mellan 10 och 17 att de får ta ett för litet ansvar kring sina pengar. För att barn ska lyckas med det är det viktigt att ha tydliga regler att förhålla sig till. Men i var tredje familj har man inga tydliga regler kring de ungas pengar. Nästan hälften av de unga tycker att det är viktigt eller mycket viktigt att ha kontroll över sin ekonomi.

- Vi som vuxna måste hjälpa barnen att ta ansvar för sin ekonomi, det innebär också att vi måste sluta pengacurla våra barn, fortsätter Arturo Arques som också avslutar med några handfasta tips till alla föräldrar.

1. Ge barnen månadspeng och kom överens om vad pengarna ska räcka till.
2. Räcker inte pengarna, ge inte mer.
3. Prata med era barn om ekonomi och pengar. Låt dem vara delaktiga i några av familjens beslut kring pengar, t ex vart man ska åka på semester och då också hjälpa till att spara.

För mer information:

Arturo Arques, privatekonom, tfn 072-242 99 62

Madelén Falkenhäll, samhällsanalytiker, tfn 076-790 16 38

www.swedbank.se/privatekonomi

www.swedbank.se/arturosblogg

¹ Swedbank gör tillsammans med Sifo en årlig undersökning om barn och pengar.

Bilaga

Månadspeng för 12- respektive 16-åring

	1986	1991	1997	2001	2006	2011	2015
12-åringars månadspeng, genomsnitt	77	117	144	190	210	230	260
I 2015 års prisnivå *	151						260
Förändring 1986-2015, i 2015 års prisnivå							73 %
	1989	1994	1998	2003	2008	2013	2015
16-åringars månadspeng, genomsnitt	505	700	685	780	890	970	860
I 2015 års prisnivå *	990						860
Förändring 1989-2015, i 2015 års prisnivå							-13 %

* Justerat för inflation.

Månadspeng i förhållande till hushållets inkomst, 1986-2015

	1986	2015
12-åringars månadspeng, genomsnitt	77	260
Förändring, 1986-2015		238 %
Månadspeng i 2015 års prisnivå	151	260
Förändring, 1986-2015 i 2015 års prisnivå		73 %
Hushållets inkomst efter skatt *	10 540	40 080
Förändring, 1986-2015		280 %
Hushållets inkomst efter skatt i 2015 års prisinivå	20 600	40 080
Förändring, 1986-2015 i 2015 års prisnivå		95 %
Antal timmar föräldrarna behöver jobba för att betala månadspeng	2,3	2,1

* Två vuxna med vanliga yrken (ur Swedbanks typhushåll).

Andel som uppger att pengarna inte räcker

	1986	1991	1997	2001	2006	2011	2015
7-13 år	*	18 %	21 %	18 %	*	9 %	29 %**
	1989	1994	1998	2003	2008	2013	2015
13-18 år	*	45 %	47 %	40 %	50 %	39 %	34 %***

* Uppgift saknas.

** Uppgiften gäller för 10-13-åringar.

*** Uppgiften gäller för 13-17-åringar.

Andel som får pengar regelbundet

	1986	1991	1997	2001	2006	2011	2015
7-13 år	*	*	82 %	81 %	65 %	67 %	73 %**
	1989	1994	1998	2003	2008	2013	2015
13-18 år	*	84 %	90 %	84 %	80 %	*	85 %***

* Uppgift saknas dessa år.

** Uppgiften gäller för 10-13-åringar.

*** Uppgiften gäller för 13-17-åringar.

Andel som får pengar utöver månadspeng

	1986	1991	1997	2001	2006	2011	2015
7-13 år	*	*	76 %	72 %	73 %	70 %	94 %**
	1989	1994	1998	2003	2008	2013	2015
13-18 år	*	*	24 %	14 %	16 %	13 %	52 %

* Uppgift saknas dessa år.

** Uppgiften gäller för 10-13-åringar.

Vad räcker månadspengen till, 1986 och 2015

	1986			2015		
	Pris	Andel av månadspeng	Månadspeng räcker till	Pris	Andel av månadspeng	Månadspeng räcker till
Piggelin	2,70 kr	4 %	28,5 st	8,00 kr	3 %	32,5 st
Kalle Anka	7,30 kr	9 %	10,5 st	40,00 kr	15 %	6,5 st
Big Mac	16,50 kr	21 %	4,7 st	42,00 kr	16 %	6,2 st